

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ
РАЗВОЈА ЗА ГРАД ПРОКУПЉЕ ЗА 2024 ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Град Прокупље се простире на површини од 759км², а број становника који живе на тој територији износи 44.419. Град Прокупље се налази на следећим географским координатама: 43° 13' г.ш. 21° 35' г.д., на надморској висини од 255 м, а број становника који живи на територији града Прокупља износи 27.333. Повољан географски положај и конфигурација терена условили су да најзначајнија средње балканска трансверзала која повезује Црно море са Јадранским, делом иде управо Топлицом, затим Косаницом и преко Косова и Метохије чинећи најкраћу везу између Моравско-вардарске долине и Јадранског мора. Овај путни правац, уз низ споредних, био је од прворазредног значаја за сва историјска и културна кретања у овом делу наше земље. Економски развој Важно је имати у виду да је досадашњи развој био наглашено једносмеран и окренут неселективној индустријализацији, запостављајући увелико значај комплетирања инфраструктуре и економског активирања расположивих ресурса који неспорно постоје у пољопривреди, минералним сировинама, водним, шумским и другим потенцијалима, као и атрактивним природним и другим вредностима од значаја за развој агроиндустрије. Насеља Град Прокупље је изузетно велика по пространству и има, поред самог града Прокупља, још 107 насељених места. По последњем попису из 2011 године просечна густина насељености је 64ст/км². С обзиром на велики број насеља на територији града Прокупља, велики је проблем решити инфраструктурне проблеме на целом подручју, нарочито у брдско-планинским насељима. У граду Прокупљу и приградским селима (где живи већи број становништва), нема изражених проблема у погледу путне мреже, снабдевања електричном струјом и телефонских прикључака, али у селима далеко од града постоје путни правци који нису асфалтирани, а има села код којих је напон струје веома слаб и не може да задовољи потребе становништва. Обзиром да се на територији града Прокупља налази већи број заштићених непокретних добара, Град Прокупље чини све напоре да се заштита одржи на задовољавајућем нивоу, као и да се унапреди. Један од највећих споменика је тврђава старог града на брду Хисар, односно остаци Југ Богданова тврђаве и цело брдо Хисар као околина око непокретног културног добра. Ради се доста и на обнови историјског и културног наслеђа и све активности тог типа су усмерене на следеће објекте: црква Светог Прокопија из X века, Југ Богданова или Латинска црква из XIV века, зграда града Прокупља, зграда Народног музеја, већи број споменика, манастир Ајдановац и археолошко налазиште Плочник у коме су нађени остаци из доба неолита.

Природни услови и животна средина: Природни услови и животна средина: Изузетно богат водни потенцијал – сагледан преко термо минералних подземних и текућих вода, као и вештачке бране са одређеним капацитетом воде (брана Брсница, брана на Растовничкој реци и бунари на локацији званој

Хисар). Шумско богатство је изузетно важан природни ресурс и квалитетно пољопривредно земљиште које представља важан потенцијал, поготово при планирању и развијању пољопривредних грана. Простор територије града Прокупља је посебно богат биљним и животињским светом који прати климатске прилике овог подручја.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Становништво- Прокупље је градско насеље у Србији и седиште истоименог града и Топличког округа. Према попису из 2011 .године, насељено место Прокупље има 27.333 становника (према попису из 2002. било је 27.673 становника, док је према оном из 1991.било 28.303), док цео град Прокупље према попису из 2011. године има 44.419 становника (према попису из 2002.било је 48.501). Миграције Миграције становништва из села и брзи пораст броја становника у градовима не прати адекватно инфраструктура, тако да сметлишта и мање дивље депоније додатно загађују земљиште као и животну средину. Поједина сеоска подручја брдско планинског карактера су пред изумирањем. Присутна је миграција из градског средишта ка већим републичким центрима, што има за тенденцију смањење броја становника за око 5% у последних 14 година. Знатан број становника града Прокупља се налази на привременом раду у иностранству. Град је суочен са израженом миграцијом становништва чије се заустављање може осигурати само осетним повећањем инвестиционих улагања. Тако би се иницирали конкретни програми убрзанијег развоја пољопривреде комбиновани са изградњом малих индустријских капацитета, привредних објеката и друштвене инфраструктуре на селу.

Становништво према старости и полу из 2011 године.

	Пол	укупно (0- 4 до 85 и више)	просечна старост
Прокупље	С	44.419	42.3
	М	22.056	40.9
	Ж	22.363	43.7
Градска	С	27.333	39.4
	М	13.442	38.0
	Ж	13.891	40.6
Остало	С	17.086	47.0

Диверзификација руралне економије: Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији Града -Прокупља (пољопривредна газдинства)газдинства према другим профитабилним активностима у вези са газдинством има укупно-414; Прерада меса-28; Прерада млека-241; Прерада воћа и поврћа-105; Прерада других пољопривредних производа-30; Обрада дрвета-14 ; Активности у шумарству-22; Туризам- 2; Народна радиност-4; Производња енергије и обновљивих избора-1; Узгој рибе-2; Рад на основу уговора у области пољопривреде -19; Рад на основу уговора у другој области -2.

Рурална инфраструктура: У граду Прокупљу приоритетан је друмски саобраћај и делимично железнички, док ваздушни и речни такорећи не постоје. Једини магистрални правац који пролази кроз Прокупље је пут М-25 Ниш-Приштина који сада пролази кроз град па је од стратешке важности да се овај пут измести изградњом заобилазнице изнад Прокупља. Друмски саобраћај у општини одвија се на 359,50 км путне мреже и 220 км градских саобраћајница. Путну мрежу чине : - магистрални пут М-25 који пролази у дужини од 6 км кроз град и 26 км кроз 8 насељених места у граду. - шест регионалних путева који се ослањају на магистрални правац и са њим чине функционалну целину и исти 12 км пролазе кроз град, а са 92,5 км пролазе и повезују 41 насеље у општини. - 25 локалних путева укупне дужине 223 км. Карактеристике путне мреже у општини су следеће: - магистрални пут учествује са 8,9% у укупној путној мрежи, исти је асфалтиран, али је са великим успонима и оштрим кривинама и стање коловоза на путу је 70% незадовољавајуће. Пошто магистрални пут пролази кроз градско језгро, а Град је завршио са радовима на главној градској улици и претворила исту у пешачку зону, неопходно је приступити изградњи саобраћајне обилазнице око Прокупља; - регионални путеви учествују са 29% у

путној мрежи и исти су у већем делу асфалтирани 96,5% а осталих 3,5% су са макадамским коловозом. Стање путева је лоше на 52% а осталих 48% је задовољавајуће. Ради бољег повезивања Топличког, Расинског и Нишавског округа потребно је урадити 3 км регионалног пута Р-221 Клисарица –Гребац. Такође треба реконструисати пут Р-223 Прокупље – Житни Поток у дужини од 28 км; - локални путеви чине 62,6% укупне путне мреже на територији општине и исти су асфалтирани на 41,1% дужине, туцанички на 57,1% и земљани на 1,8%. Стање локалних путева је на асфалтираном делу на 10% дужине у веома лошем стању а на макадамском делу на 60% дужине стање је незадовољавајуће - спајањем из Добричке и Моравске улице које чине део јужне обилазнице обезбедила би се боља веза са регионалним путем Р-221 .

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Подручје града Прокупља простире се на површини од 75.896 ха. Од ове површине пољопривредно земљиште заузима 45.083 ха или 60%, шума 26.895 ха или 35% и неплодно земљиште 3918 ха или 5%. Од површине пољопривредног земљишта 45083 ха, обрадиве површине су 81,6 % или 36,79 ха. Ова обрадива површина земљишта у граду подељена је на 210000 парцела што значи да је 1 ха обрадиве површине подељен на 4,3 парцеле. Овако уситњени поседи додатно угрожавају експлоатацију земљишта као и његову еколошку заштиту. Поменуте површине земљишта су 98% у приватној својини, а остатак је у државној својини. . Укупно пољопривредно државно земљиште износи 2.207,9302 ха.. Град Прокупље је укупно издало 405,3379 ха у закуп од тога на бесплатно коришћење је издато 129,2796 ха. Приватном својином земљишта газдује око 16585 домаћинстава, што по једном домаћинству износи око 2,8 ха земље. Домаћинства су насељена у 107 насеља. Земљиште по бонетској вредности креће се од прве до осме класе. Површина земљишта под првом класом 1%, друга класа 5,8%, трећа 17%, четврта 24%, пета класа 20%, од шесте до осме 32%. Земљиште поред река користи се за производњу ратарских култура, а у брдско-планинском подручју за гајење воћарских култура од којих водећу улогу имају шљива и вишња. За воћарску производњу постоје изванредни како природни тако и земљишни услови. Конфигурација земљишта је већим делом брежуљкаста до брдско планинска. Плитак и растресит педолошки покривач, олујне кише праћене пљусковима, неправилна обрада земљишта, лош избор пољопривредних култура довели су до ерозије земљишта. Према количини падавина ово подручје може да се сврста у аридне. Од 1994 - 2004. године, просечно је пало око 580 мм падавина, а оне су смањене у односу на протекли период за 50 до 80 мм. Овако недовољне падавине које се периодично јављају и углавном су у облику пљускова угрожавају подлогу као и високе температуре које се јављају у том периоду (у току вегетације биљака). Ублажавање суше наводњавањем је недовољно, јер од укупно обрадивих површина наводњава се око 1% и то нестручно, потапањем целе земљишне површине. Неконтролисаним уношењем одређених минералних ђубрива квари се структура земљишта као и хемијски састав земљишта што се одражава на повећање киселости земљишта (повећањем фосфорне киселине у земљишту). Велика и неконтролисана употреба хемијских средстава за заштиту биља и хербицида додатно загађују земљиште, водотокове, једном речју животну средину. Поједини пестициди остају и разлажу се по неколико година у земљишту. Неправилном употребом хербицида мењамо биљну флору што се и те како одражава на квалитет и загађеност земљишта. Стање пољопривредних ресурса - У протеклом периоду на подручју града нису обављена значајнија улагања у примарну пољопривредну производњу, због чега није ни могло да дође до потпуније валоризације постојећих потенцијала. Деловањем низа фактора последњих 15 година долази до значајног пада како биљне тако и сточарске производње. Неповољна кретања праћена су, с једне стране сталним смањењем активног пољопривредног становништва, погоршањем његове старосне структуре, а с друге стране смањењем обрадивих површина пре свега оних погодних за интензивну производњу. Како још увек пољопривреда има значајан удео у укупној привреди, то би у склопу општег развоја града Прокупља требало предвидети такву територијалну и гранску структуру која ће убудуће омогућити њен динамичнији развој. Значајно место до сада у пољопривреди општине заузимао је друштвени сектор. Најчешће се пословна сарадња друштвеног сектора са земљорадницима сводила на откуп пољопривредних производа што се неповољно одразило на развој пољопривреде. У индивидуалном сектору доминантна је ситна робна производња, најчешће производња за сопствене потребе, а због недостатка радне снаге многа газдинства се гасе. При томе, тешко је предвидети обим пораста просте робне производње и ако она стварно представља економску нужност. Треба напоменути да је неопходна контрола плодности земљишта. Педолошке карте града треба што хитније урадити и исте проверавати сваке пете године. На

основу података из педолошке карте пољопривредни произвођачи би правилно применили потребне агротехничке мере којима се поправља структура пољопривредног земљишта и квалитет производа. У структури коришћења обрадивих површина дошло је до одређених промена тако да су површине ратарских и повртарских култура смањене у корист воћарских култура, док су површине под крмним биљем остале исте, а виноградарске културе су знатно смањене. Носиоци развоја пољопривредне производње на овом подручју су: ЗЗ "Ђуровац-Аграр" Прокупље, "Кооператива" Ресинац, "Победа" Нова Божурна, Млекара "Калча" Шишмановац, Млекара "Река -Млека" Рељинац, и Компанија "Хиссар". У последњих неколико година све више се на тржишту појављују удружења пољопривредних произвођача. Основни правци развоја пољопривредне производње града Прокупља били би повећање и унапређење сточарства, крмног биља и одређених врста воћа и поврћа. Тиме би се најрационалније искористили постојећи потенцијали за обезбеђење потребних количина пољопривредних производа за локално тржиште као и пласман тржног вишка. Основу сточарске производње чине: свињарство, говедарство, овчарство, пчеларство, рибарство, козарство и донекле живинарство. Оријентација на развој сточарства захтева и улагање у мелиорације ливада и пашњака, повећање производње луцерке и детелине, као и концентроване сточне хране. Потребна сточна храна добијала би се повећањем приноса и коришћених површина. Град је суочен са израженом миграцијом становништва чије се заустављање може осигурати само осетним повећањем инвестиционих улагања. Тако би се иницирали конкретни програми убрзанијег развоја пољопривреде комбиновани са изградњом малих индустријских капацитета, привредних објеката и друштвене инфраструктуре на селу. Услови наводњавања - Највећа и најзначајнија река на територији града је свакако Топлица, највећу количину воде ова река има у марту због отапања снега, а најмању током лета и у септембру. Тада је цело подручје угрожено сушом, што се неповољно одражава на снабдевање становништва водом и неповољно утиче на биљну производњу. Због тога је веома битно да се успостави систем за наводњавање. Према резултатима пописа пољопривреде из 2011/ 2012. године на територији града Прокупља наводњавање земљишта према категоријама коришћења у пољопривреди : На 232 пг - наводњавано земљиште је на 118 ха, на 184 Пг -оранице и баште 53 ха, воћњаци- Пг 58 и 64 ха, виногради- Пг 4 и 0 ха, ливаде и пашњаци - Пг 2 и 1 ха, остали стални засади - Пг 0 и 0 ха. Наводњавана површина ораница и башта према врстама усева: Жита и кукуруз за силажу има 32 ха и од укупне површине под усевом 0,6%, Шећерна репа 0, Сунцокрет 0, Поврће, бостан и јагоде(на отвореном) има 11ха од укупне површине под усевом 18,7% и остали усеви на ораницама и баштама има 11ха од укупне површине под усевом 0,7%. Начини наводњавања и главни извори воде за наводњавање: Начин наводњавања површински 77,2 орошавањем 4,7, кап по кап 18,1. Главни извор воде за наводњавање - подземне воде на газдинству 61,9, површинске воде на газдинству 10,6, површинске воде ван газдинства 19,7, вода из водовода 2,8 и остали извори 5,0. Стални засади : Воћњаци - Пг : 4.901 и 4.565ха; Виногради - Пг :963 и 173 ха; Расадници- Пг: 4 и 2 ха; Остало - Пг: 9 и 2 ха..Расположиво земљиште пољ. газдинстава према попису 2011 год., Пг укупно- 5.548, расположиво земљиште : Пг-5.540, Ха -24.627, коришћено пољ.земљиште-:Пг -5.531,Ха -17.789 и некоришћено пољ. земљиште : Пг-2.086, Ха-2.844.Друго земљиште : 1.Шумско -Пг 3.012, Ха -3.233; 2.Остало земљиште -Пг5.240,Ха 759 и под рибњацима Пг -4 и Ха -9,0. Коришћено пољ. земљиште газдинства по категоријама : Пг - 5.531, КПЗ укупни Ха -17.789, Окућница : Пг- 2.927, Ха -191, Ораница и баште : Пг-4.370, Ха -7.527, Ливаде и пашњаци : Пг-2.553, Ха -5.330.

Број регистрованих пољопривредних газдинства на територији града Прокупља за 2024 годину. (Управа за аграрна плаћања)

Организовани облик	Број активних ПГ
Пород.пољ.газдинство	3.843
Предузећа	16
Предузетници	11
Земљорадничке задруге	1
Пољ.газдин. са статусом правног лица	2
Научно истраживачке организације	1
УКУПНО	3.874

Вишегодишњи засади: Воћарска производња је почела интензивно да се развија на територији града

Прокупља 1963.године. На територији града Прокупља вишња је најзаступљенија воћна врста и простире се на површини 2.085 хектара.Најпознатија сорта је Облачинска вишња чије површине задње две године су у порасту због добре цене на тржишту.Шљива се простире на површини 2.049 ха. Заступљене сорте су : Стенлеј, Чачанска лепотица,Чачанска родна и Чачанска рана . Може се рећи да су све сорте добро прилагођене условима гајења и дају одличне резултате, док остале воћне врсте имају добре предуслове за успешно гајење. Винова лоза се простире на површини од 173 ха, и код индивидуалних пољопривредних произвођача површине су до 1 ха. Последњих 20 година драстично је смањена површина винове лозе .У селима где се традиционално гајила винова лоза - града Прокупља данас су углавном старачка домаћинства, што је један од разлога што је смањена површина под виновом лозом. Топлички регион представља одлично поднебље за гајење винове лозе , Доо Топлички виногради Гојиновац као правно лице засадили су 45 ха под виновом лозом (више сорти). По угледу на Топличке винограде очекујемо подизање нових засада винове лозе. Укупна површина под воћним врстама -4.564 Ха , Пг -4.901; Винова Лоза : Ха 173 и Пг - 963 (Извор РЗС) .

Површина под воћним врстама (извор РЗС)

	Врста воћа	Укупна површина у ха
1.	Јабука	211
2.	Крушка	51
3.	Брескве	8
4.	Кајсије	12
5.	Вишње	2.085
6.	Шљиве	2.049
7.	Ораси	41
8.	Лешници	11
9.	Купина	4
10.	Малина	9
11.	Остало воће	82
12.	Остало бобичасто воће	1

Сточни фонд: Основу сточарске производње чине: свињарство, говедарство, овчарство, пчеларство, рибарство, козарство и донекле живинарство. Оријентација на развој сточарства захтева и улагање у мелиорације ливада и пашњака, повећање производње луцерке и детелине, као и концентроване сточне хране. Потребна сточна храна добијала би се повећањем приноса и коришћених површина. Објекти за смештај пољопривредних производа на газдинству : -Кошеви за кукуруз са пг 3.613 ,број 3.683 ,Капацитет м³ има властити 46.717 и коришћени 23.221 ; Амбари са пг 3.342 ,број 3.386 ,Капацитет м³ има властити 34.143 и коришћени 17.660 ; -Силоси са пг 6, број 6 ,Капацитет т има властити 155 и коришћени 141.Сточни фонд Града Прокупља чини 4.020 говеда од тога 2.602 крава, 5.642 оваца од тога 4.181 овце за приплод, 1.454 коза, 10.465 свиња од тога 442 крмача,стоке на испашу: 583 говеда, 2.950 овце,козе 638 , 66.349 кокоши ,518 патке ,288 гуске,1.307 ђурке , 541 остале живине, 103 коња и 5.104 кошница (Извор РЗС).

Површине под крмним биљем,Објекти за смештај стоке у газдинству и Објекти за смештај кокошака носиља (Извор РЗС)

површине под крмним биљем	укупно	мешавина трава	кукуруз за силажу	детелина	луцерка	остале крмне лигуминозе	остало биље које се жање	сточна храна и остало коренасто и зељасто крмно биље	пг
	1.479	158	101	718	475	17	7	сх : 0 окзб: 2	1.867
Објекти за смештај стоке у газдинству	Објекти за смештај говеда				Објекти за смештај свиња				
	Пг	Број	Капацитет број места		Пг	Број	Капацитет број места		
			властити	коришћени 2011/2012			властити	коришћени 2011/2012	
	3.163	3.273	15.764	4.003	3.334	3.580	21.497	9.370	
Објекти за смештај кокошака носиља				Објекти за смештај остале стоке					
Пг	Број	Капацитет број места	Пг	Број	Капацитет број места				
		властити	коришћени 2011/2012		властити	коришћени 2011/2012			
2.870	3.065	101.736	30.309	776	805	21.911	13.839		

Механизација, опрема и објекти: У току обављања пољопривредних радова 2011/2012 коришћени су једноосовински трактори око 2.629, двоосовински 3.520 и 121 комбајна. Објекти за смештај пољ. машина и опреме и хладњаче на газдинству : 3.101 Пољопривредно газдинство поседује Објекте за смештај пољ. машина и опреме , укупан број Објекте за смештај пољ. машина и опреме је 3.300- капацитет м²-: властити 121.670 и коришћени 108.416 ; 3 Пољопривредна газдинства поседују Хладњаче ,укупан број Хладњача је 7 и капацитет м²: властити 2.355 и коришћени 390. Стакленици и пластеници на газдинству: Стакленици- пг: 1;број : 1; капацитет м²- властити -150 , коришћени -150 и пластеници - пг: 153 ; број : 177 ;капацитет м² - властити -25.293 , коришћени -23.563. Минерална ђубрива са 4.890 пг. употребљено на површини 9.898 ха,чврсти стајњак са 2.009 пг. употребљено на површини 1.835 ха, Течни стајњак и осока са 17пг. употребљено на површини 126 ха и средства за заштиту биља са 4.951 пг.третирана површина 8.965 ха.Сушаре - 5 пг поседују 5 сушара ,капацитет м³ властити 3.091, коришћени 3.086. Објекти за силажу има 49 са пг.42 , капацитет м³ властити 3.286 и коришћени 2.376.

Механизације и објекти (Извор РЗС)

Трактори	Једноосовински трактори				Двоосовински трактор
	властити				властити
Пг	укупно	старији од 10 година	коришћени у 2011/2012	Пг	укупно
2.686	2.744	2.715	2.629	3.277	3.545
Комбајни					
		властити			
Пг	укупно	старији од 10 година	коришћени у 2011/2012		
113	126	125	121		
Прикључне машине	Плугови				
Берачи	Плугови	Тањираче	Дрљаче	Сетвоспремачи	Ротофрезе
47	3.413	1.225	2.380	88	182
Прскалице	Приколице	Косилице	Растирачи минералног ђубрива	Растирачи стајњака	Сејалице
1.235	2.571	1.255	618	55	417

Радна снага: Чланови газдинстава и стално запослени на газдинству према интервалима годишњерадне јединице (РЗС): укупно: ГРЈ-4.389 и лица-12.524; < 25%ГРЈ -641 и лица-6.332; ≥ 25 - < 50% ГРЈ -920 и лица-2.661; ≥ 50- < 75% ГРЈ - 886 и лица -1.477 : ≥ 75 - < 100% ГРЈ -665 и лица -778; = 100% ГРЈ - 1.276.Сезонска радна снага и лица ангажована на основу уговора према годишњој радној јединици и правном статусу газдинства:породична газдинства укупно ГРЈ-469,сезонска радна снага : ПГ -2.831,ГРЈ -440 ;лица ангажована на основу уговора ПГ -15 ,ГРЈ-1 и газдинства правних лица/предузетника : сезонска радна снага ПГ -12 ,ГРЈ - 27, лица ангажована на основу уговора ПГ -3 ,ГРЈ 1.

Чланови газдинства и стално запослени на газдинству према полу и правном статусу газдинства и Годишње радне јединице ангажоване радне снаге у пољопривреди(Извор РСЗ).

Чланови газдинства и стално запослени на газдинству			На породичном газдинству
укупно	жене	мушкарци	укупно
12.524	5.294	7.275	12.416
На газдинству правног лица / предузетника			
укупно	жене	мушкарци	
108	23	85	
Годишње радне јединице			Пластеници
укупно	носиоци газд	чланови пород.и рођ. који су обав.пољ.активност на газд.	стално запос.на газд.
	свега - жене	свега - жене	свега - жене
4.857	2.113 - 224	2.200-1.323	76-11
сезон.радна снага и р.снага под уговором			
469			

Структура пољопривредних газдинстава: Структура пољопривредних газдинстава: Газдинство према броју условних грла : пг - 3.750 ; укупно -7.864 ; ≤ 4 уг-5.172 ; 5-9-316; 10-14-45 ;15-19-5; 20-49-9;50-99-1; 100-499-0; ≤ 500 уг-0.

Газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта и газдинство према броју условних грла (Извор РЗС).

Укупно			≤ 1 ха		>1-≤ 2 ха		>2-≤ 5 ха		>5-≤ 10 ха
пг	ха	без земљ	пг	ха	пг	ха	пг	ха	пг-ха
5.548	17.789	17	1.484	4 972	1.405	2.087	2.007	6.332	526-3.468
>10 - ≤ 20 ха		> 20- ≤ 30 ха		> 30- ≤50 ха		>50-≤100 ха		100ха	
пг	ха	пг	ха	пг	ха	пг	ха	пг	ха
79	1.020	18	416	7	352	-	-	5	3.243

Производња пољопривредних производа: Укупна обрадива пољопривредна површина износи 45.083ха. Годишње се произведе око 13.500 т пшенице, 20.300 т кукуруза, 2.500 т јечам, 21.300 т шљива, 6.700 т вишње и преко 10.000 т другог воћа. Развијено је и сточарство, где се годишње откупи близу 1700 т меса крупне стоке. Пољопривреда је на прокупачком подручју значајан ослонац развоја општине и значајан чинилац егзистенције становништва. Заједничко је за све у примарној пољопривредној производњи да им је тренутно стање економски нарушено са тенденцијом да се погорша. Међутим, у складу са иницијативама заједнице, очекује се да ће пољопривреда добити своје место које по значају заслужује да постане важан учесник развоја граду. Агроиндустрија општине је у једном дужем временском периоду стагнирала. Предузећа из те области имају значајан пословни и тржишни реноме,али годинама послују са знатним економским и финансијским тешкоћама. Предузећа се морају

консолидовати и програмски и технолошки и финансијски, с обзиром на број упошљених и релативно добре и здраве техничке капацитете. Она има могућности даљег развоја и кроз постојећа и кроз нова предузећа, али концепцијски треба да се усмери на производњу здраве хране, пића и напитака, јер она све више долази до изражаја на светском и домаћем тржишту.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: У Граду Прокупљу постоје : удружења пчелара □ Пчелица □, удружење пчелара „Јастребац“, удружење виноградаря □ Топлица □ из Прокупља , Пчеларска задруга Умац -Доња Трнава ,Пчеларска задруга Топ Мед -Широке њиве и земљорадничка задруга □ Ђуровац -Аграр □, Задруге су у ранијем периоду показале да могу успешно да обављају своју друштвену функцију у селима, запошљавањем младих високо-стручних кадрова обезбеђују интелектуалну масу за бржи трансфер технологије у пољопривредну производњу и утицај на развој културе, просвете, сеоског туризма и других облика живота у селу.

Трансфер знања и информација: Развој модерног сектора примарне пољопривредне производње и прерађивачке индустрије биће један од приоритета Стратегије локалног економског развоја града Прокупља, имајући у виду да је ово од великог значаја за одржање животног стандарда становништва. На основу стања на терену и свих постојећих информација, развој пољопривреде и села у граду Прокупљу треба, пре свега, да се ослања на следеће елементе: • Едукација пољопривредних произвођача – подразумева тренинге за произвођаче: упознавање са стандардима ЕУ у пољопривредној производњи, економика и организација пољопривредних имања (фарми), повећање броја пољопривредних имања и броја сарадника и презентација Стратегије развоја пољопривреде Републике Србије. Тренинзи би били реализовани од стране запослених у Одељењу за пољопривреду града Прокупља који су претходно савладали обуку тренера (ТОТ), као и предавања из струке од стране еминентних стручњака из појединих грана пољопривредне производње. • Промена структуре пољопривредне производње. Развој пољопривреде у будућности мора да подразумева повећање значаја култура за које постоје повољнији природно-географски услови и чија би производња могла да буде профитабилнија. Повећање производње вишње, јабуке и квалитетних сорти шљива су неки од конкретних циљева које би било пожељно постићи. • Специјализација у производњи. „Сваштарски“ карактер пољопривредне производње у граду је једна од њених доминантних одлика. То је последица дугогодишњег занемаривања пољопривреде на националном нивоу, где није постојала адекватна и усмерена пољопривредна политика. Специјализација у пољопривредној производњи је један од услова унапређења њене конкурентности, као и животног стандарда руралног становништва. То је дуготрајан процес, који се мора усаглашено спроводити на националном нивоу и на нивоу општине. У почетној фази овај процес подразумева усмеравање руралног становништва на производњу која је оптимална за дате услове производње, кроз едукацију, саветодавну и техничку помоћ. • Организовање органске пољопривредне производње. Под органском производњом се подразумева производња која је заснована на природним процесима и употреби органских материја. Овај вид пољопривредне производње у Србији још није довољно развијен, а може бити атрактиван због тога што је у великој мери извозно оријентисан и доноси већу зараду од конвенционалне производње. Имајући у виду значај који пољопривреда има у граду Прокупљу и још увек неусмерен карактер пољопривредне производње, органска производња може бити један од начина за подизање животног стандарда руралног становништва. • Укрупњавање поседа. То је важан елемент који треба да допринесе подизању нивоа продуктивности и смањењу трошкова производње у пољопривреди, с обзиром да је просечна величина поседа у овом тренутку јако мала и не може да обезбеди услове за профитабилну, тржишно усмерену производњу и пласман примарних пољопривредних производа. • Савремене концепције унапређења пољопривреде подразумевају пре свега уређење пољопривредног земљишта кроз поступак комасације и мелиорације у циљу побољшања природних и еколошких услова на пољопривредном земљишту. Комасација обухвата планске, организационе, правне, економске и техничке мере које спроводи јединица локалне самоуправе. Град Прокупље би у наредном периоду требало да планским, организационим и техничким, правним и економским мерама спроведе комасацију као и мере побољшања квалитета физичких, хемијских и биолошких особина земљишта. Да би се ови циљеви постигли неопходно је израдити педолошку карту, као показатеља основних особина земљишта на основу које ће се користити и адекватна минерална ђубрива и пестициди. • Техничка помоћ пољопривредним произвођачима. Један од кључних услова за превазилажење екстензивног карактера пољопривредне производње и постизање специјализације у производњи, јесте подизање нивоа стручности пољопривредних произвођача. Такође, с обзиром да се као проблем уочава да пољопривредна газдинства са територије општине у веома малој мери користе субвенције и повољне

кредите Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, потребно је да се на општинском нивоу покрене акција упознавања са програмима финансирања, као и да се уочи да ли постоје проблеми везано за испуњење услова да се конкурише за те програме, као и на који начин они могу да се превазиђу.

- Осавременјевање механизације. Важан услов повећања продуктивности у пољопривредној производњи јесте набавка нове и савремене механизације, преко кредитне подршке Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, а и преко комерцијалних банака.
- Бољи услови за финансирање пољопривреде. У оквиру Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде већ постоје програми који пружају кредитну и другу финансијску подршку пољопривредним газдинствима. Са таквим активностима треба наставити и уводити нове могућности финансирања пољопривреде, које би биле у функцији специјализације, модернизације и подизања нивоа конкурентности пољопривредне производње.
- Продужење сезоне гајења воћа и поврћа. Један од важних елемената продужења сезоне јесте подизање нових стакленика и пластеника, за повртарске и поједине воћарске културе.
- Успостављање система наводњавања. Могућности које пружа развијена хидролошка мрежа треба искористити за успостављање система наводњавања у граду. Један од начина финансирања оваквих пројеката треба да буду средњорочни и дугорочни кредити Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и комерцијалних банака, као и донаторска средства.
- Развој прерађивачке индустрије. Прерађивачка индустрија мора да има много већи значај него што га сада има. Имајући у виду претходно наведене проблеме са којима се прерађивачка индустрија у Прокупљу суочава, нужно је да се што пре заврши процес реструктурисања и убрзаног развоја прерађивачке индустрије. Структура пољопривредне производње у граду указује на то да постоји одлична база за развој прехранбене индустрије која, међутим, у овом тренутку није довољно развијена. Нарочито је уочљив недостатак капацитета за прераду воћа, иако територија града Прокупља поседује изузетне услове за гајење појединих сорти воћа (вишња, шљива и јабука).
- Потребно је спровести и планско подизање нових засада са квалитетним и продуктивним сортама, дати већи приоритет јагодичастом воћу и обимнија производња садница са заштићеним географским пореклом (аутохтоне сорте). Неопходно је и подизање нових прерађивачких и складишних капацитета-хладњача и сушара по стандардима ЕУ. У смислу биотехнолошких иновација требало би подстакнути пољопривредне произвођаче за узгој нових биљних култура (индустријско и лековито биље) и животињских врста обзиром да климатски услови то дозвољавају. Примена савремене технологије и механизације, као и увођење ЕУ стандарда у пољопривредној производњи (примена ИСО и ХЦЦП стандарда) несумњиво би овај процес значајно убрзала.
- Развој села. Највећа конкурентска предност села јесте обиље слободних локација за привлачење инвестиција, међутим, углавном без инфраструктуре (пут, гас, вода и канализација, телекомуникација и електрична енергија). Поред пољопривредних активности, села имају развојне шансе на плану активности везаних за рекреацију и одмор, тј. за развој сеоског туризма.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	4.500.000,00	60	130.000,00	0,00
2	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	500.000,00	60	130.000,00	0,00
	УКУПНО		5.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	5.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	5.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за град Прокупља утврђује се структура мера, односно намена и начин коришћења средстава за 2024. годину, у укупном износу од 5.000.000,00 динара, која су одређена у Одлуци о измени одлуке о буџету града Прокупља за 2024. годину број: 06-53/2024-02 од 30.04.2024.године, раздео 5 ,програм 0101, активност 0002,функција 421,позиција 73/1 , конто 451000 ("Службени лист " града Прокупља 20/2024), као средства за подстицај у пољопривредној производњи.Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије града Прокупља са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације. Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће: •модернизацији производње и јачању производне конкурентности: -повећање продуктивности газдинства,-смањење производних трошкова; •достизању националних и стандарда ЕУ на пољу: -заштите животне средине, -јавног здравља, -здравља животиња и биљака, -добробити животиња, -заштите на раду; • повећању квалитета производа, хигијене и безбедности хране; •побољшању конкурентности породичних пољопривредних газдинстава; •увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности;• побољшању квалитета производа уз испуњавање националних и ЕУ стандарда у области безбедности хране и заштите животне средине; •очувању

производње традиционалних производа; •повезивању сектора пољопривреде и сектора туризма; •унапређењу непољопривредних делатности на сеоском подручју; •добијању производа веће додате вредности у циљу повећања дохода и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва. Пољопривредна политика и политика руралног развоја Републике Србије обухвата низ мера и активности које предузимају надлежни органи у циљу обезбеђивања квалитетне и здравствено исправне хране, јачања конкурентности пољопривредних производа на тржишту, подизања нивоа животног стандарда пољопривредника, пружања подршке руралном развоју и заштити животне средине од негативних утицаја пољопривредне производње.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: По усвајању Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Прокупља за 2024. годину од стране Градског већа и Скупштине града Прокупља, исти се објављује у службеном листу града Прокупља . Информисање потенцијалних корисника о мерама Програма, врши се такође , путем локалних медија . Информисање потенцијалних корисника врши се и непосредним контактом у просторијама ресорног одељења за привреду ,пољопривреду и локални економски развој Градске управе Града Прокупља.

Мониторинг и евалуација: Градска управа града Прокупља у оквиру унутрашње организације има одељење за привреду ,пољопривреду и локални економски развој - Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Прокупља , која обавља послове на изради предлога Програма и реализацији мера након усвајања истог уз предходно добијену сагласност ресорног министарства. Током периода реализације Програма, мониторинг и евалуацију врше: одељење за привреду и финансије и одељење за пољопривреду градске управе града Прокупља. Такође, у процесу мониторинга и евалуације учествују и други органи и стручна тела града Прокупља: градског већа и Скупштина града Прокупља – усвајање годишњег програма , Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Прокупља – врши контролу, спроводи реализацију и процену успешности спроведених мера и одлучују о захтевима , израђује Извештај о спроведеним мерама пољопривредне политике и политике руралног развоја – а формира је Градоначелник града Прокупља са задатком програмске реализације. На основу систематизованих података Комисије и крајњих корисника, Градска управа града Прокупља – одељење за привреду ,пољопривреду и локални економски развој Градске управе Града Прокупља прати годишњу реализацију, остварене резултате и ефекте спроведених мера Програма и даје предлог о даљем спровођењу истих или увођењу нових мера подршке.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложење: Основне карактеристике пољопривредног сектора на територији Града Прокупља произилазе из неповољне структуре пољопривредних газдинстава. Уситњеност поседа, мали број грла стоке на породичним фармама, неадекватни производни и смештајни објекти, слаба примена савремених технологија производње и увођење новог сортимента. Тренутно постоји општи недостатак већих количина пољопривредних производа одговарајућег квалитета, посебно меса, воћа, поврћа и других производа који би се користили првенствено за покривање локалних и регионалних потреба. Такође, један од веома битних узрока недовољне конкурентности Прокупачке пољопривреде јесте ниска продуктивност, која произилази и из недовољне техничке и технолошке опремљености газдинстава. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024 и Стратегијом развоја Нишавског, Пиротског и Топличког округа из 2013.године. Преглед по секторима: Сектор - Млеко Најзначајнија грана сточарске производње је млекарство. У већини случајева, пољопривредна домаћинства имају 2-5 музних крава. Већина тих газдинстава нема сталних тржишних вишкова млека. Квалитет млека које се предаје млекарима није на завидном нивоу. Постојећи објекти су стари и нису грађени према технолошким нормама. Заступљени су традиционални системи узгоја. Домаћинства која су се определила за специјализацију у оквиру овог сектора суочавају се са ограничењима у производњи - ограниченим капацитетом штала и/или недостатком земљишта за производњу хране за животиње. Сектор - Месо Мали број пољопривредних домаћинства специјализован је за тов бикова. Она обично имају 10-20 грла у тову. Највећи број грла продаје се ради даљег това на специјализованим газдинствима у другим деловима Србије. Број савремених свињарских и живинарских газдинстава оријентисаних ка производњи за тржиште је симболичан. Та газдинства примењују добру технологију производње и остварују добре резултате. Међутим, она имају релативно мале производне капацитете. Сектор - Воће, грожђе, поврће и цвеће Структуру биљне производње сеоског подручја Града Прокупље, карактерише велика хетерогеност, производња махом за сопствене потребе и мањим делом за тржиште, што је последица уситњености сеоског поседа, недовољне едукације и недовољна примена савремене технологије производње. Просечна површина засада воћа по газдинству је 0,93 хектара. Структура сортимента, неадекватан садни материјал, недостатак специјализоване механизације и недовољно површина које се наводњавају додатно угрожавају производњу. Према Попису пољопривреде из 2012.године, виногради се налазе на 0,18 хектара по газдинству. Највећи део површина под поврћем је у власништву малих пољопривредних газдинстава. Њихова производња је намењена потрошњи у свежем стању, домаћинству и индустријској преради. Просечна површина под поврћем по газдинству је 0,04 хектара. Структура и обим производње поврћа у граду Прокупљу нису задовољавајући и недовољно се користе могућности које пружају повољни агроклиматски услови за узгој раних сорти поврћа. На територији града релативно мали број газдинстава се бави производњом украсног биља и то пре свега у заштићеном простору. То су углавном уско специјализована газдинства која су добро организована и сарађују међусобно по питању заједничке набавке инпута производње и пласмана производа. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору за инвестициона улагања произвођача приликом заснивања нових производних засада, што ће уз редовну примену савремене агротехнике давати високе, квалитетне и стабилне приносе. Сектор - Остали усеви Кретања на тржишту пољопривредних производа утицала су да се сетвена структура у последњих неколико година значајно измени. Површине под житима остале су релативно константне, али је у оквиру њих дошло до редистрибуције у правцу раста удела кукуруза на рачун смањења површина под пшеницом у укупно засејаним површинама. Овом мером се постиже унапређење и модернизовање ратарске производње. Сектор - Пчеларство Систем гајења је релативно екстензиван, са малим бројем кошница по домаћинству. Просечан принос меда по кошници је такође веома мали и креће се око 15 kg по кошници годишње, али има и великих произвођача са више од 100 кошница. Последњих година присутан је тренд раста број кошница на територији града што је условљено релативно ниским почетним улагањем за бављење пчеларством. Главни проблеми у пчеларству у овој регији су нестандардизован квалитет меда, мањак знања и непостојање великих купаца. Опремање газдинстава потребном опремом/модернизовање производње, повећање квалитета и кванитета производа су позитивни ефекти ове мере.

2.1.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање

производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко-технолошке опремљености; Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор-Млеко Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија); Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Унапређење производне инфраструктуре и опреме. Сектор-Месо Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце, козе и крмаче/прасад); Унапређење квалитета меса говеда (систем крва-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринарским стандардима; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Побољшање квалитета производње кроз инвестиције у опрему и механизације. Сектор-Воће, грожђе, поврће и цвеће: Повећање броја произвођача са повећањем површина под интензивним засадама уз побољшан квалитет производа; Подизање и опремање пластеника; унапређење стања специјализоване механизације на газдинству; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап. Сектор - Остали усеви Унапређење стања механизације на газдинствима. Сектор - Пчеларство Повећање производње пчеларских производа; Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Достицање стандарда у области заштите животне средине.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су лица уписана у Регистар пољопривредних газдинстава и налазе се у активном статусу и то: физичка лица - носиоци комерцијалних породичних регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери: - пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; Корисник са пребивалиштем и производњом на територији града Прокупља; -Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; -У случају закупа земљишта, уговор о закупу мора бити у трајању најмање 5 година (за јагодичасто воће 3 године) од дана расписивања конкурса.

2.1.7. Специфични критеријуми: Сектор -Млека: Прихватљиви корисници за инвестицију 101.1.17. - набавка нових машина и опреме за наводњавање, су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују максимално 50 млечних крава. Прихватљиви корисници за остале инвестиције у сектору су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују 2-19 млечних крава или најмање 10 одраслих оваца или најмање 5 одраслих коза млечних раса. Сектор -Меса: Прихватљиви корисници за остале инвестиције у сектору су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева у Регистру објеката (у складу са Правилником о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња -Службени гласник РС, 36-2017) имају регистроване објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла приплодних оваца/коза и/или мање од 30 приплодних крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу и/или од 1.000-3.999 бројлера у турнусу . Сектор-Воће, грожђе, поврће цвеће: - У случају за инвестицију 101.4.1 Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која заснивају производни засад једне воћне врсте на површини : 0,10- 50 ха јагодистих врста воћака и хмеља , 0,30-100 ха другог воћа, 0,20-100 ха винове лозе, у условима наводњавања; од 0,50 ха за орах; од 0,10 ха за јагодасто воће, на парцелама које су уписане у регистар пољопривредних газдинстава и налазе се на територији Града Прокупља . Прихватљиви корисници за инвестицију 101.4.2 за подизање пластеника су пољопривредна газдинства која планирају подизање пластеника - инвестирање у заштићени простор на површини од најмање 0,03

ha или полузаштићени простор на површини од најмање 0,10 ha, на парцелама које су уписане у регистар пољопривредних газдинстава. Прихватљиви корисници за остале инвестиције из овог сектора су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују 0,10-1,99 ha јагодастог воћа или 0,30-4,99 ha другог воћа или 0,20 - 100 ha винове лозе, односно уколико имају производњу у затвореном простору од 0,03 -0,49 ha или повртарску производњу на отвореном на 0,20 - 2,99 ha или производњу цвећа на 0,1 -49 ha на отвореном. Услов је да се парцеле које су основ за остваривање подстицаја за инвестиције (минималне дефинисане површине) налазе на територији Града Прокупља и да су уписане у регистар пољопривредних газдинстава . Сектор -Остали усеви: Прихватљиви корисници за остале инвестиције из овог сектора су пољопривредна газдинаства која у моменту подношења захтева поседују од 0,1-49,99 ha лековитог, ароматичног или зачинског биља односно 1- 49,99 ha под осталим усевима. Услов за све инвестиције у оквиру сектора је да се парцеле које су основ за остваривање подстицаја за инвестиције(минималне дефинисане површине) налазе на територији Града Прокупља и да су уписане у регистар пољопривредних газдинстава. Сектор-Пчеларство: Прихватљиви корисници за инвестицију морају имати 5-500 кошница и минималну техничку опремљеност за производњу меда и да су пријављени у регистар пољопривредних газдинстава.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; презртачи сена)
101.1.7	Опрема за третман папака
101.1.8	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.2.3	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализована опрема за транспорт чврстог стајњака, полутечног и течног стајњака, резервоари за течни стајњак, специјализоване приколице за транспорт чврстог/полутечног/течног стајњака, са одговарајућом опремом), укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; превртачи сена, итд.)
101.2.7	Опрема за третман папака
101.2.9	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.15	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.16	Машине за транспорт
101.2.18	Машине и опрема за наводњавање усева
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева обрађује површину преко 4 ха.		10
2	Подносилац захтева обрађује површину од 1-3 ха.		5
3	Подносилац захтева је лице млађе од 40 година.		20
4	Подносилац захтева је лице од 41-65 година.		10
5	Подносилац захтева је лице старије од 66 година		5
6	Подносилац захтева је незапослен.пољопривреда је основна делатност		10
7	Подносилац захтева је особа женског пола		15
8	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја(број година коришћења средстава), 1 годину.		10
9	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја(број година коришћења средстава), 2 године.		5
10	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја(број година коришћења средстава),3 и више година.		0
11	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја(број година коришћења средстава),није био.		15
12	Подносилац захтева живи у сеоском подручју (сеоске месне заједнице)		10

2.1.10. Интензитет помоћи: Минимални износ инвестиције је 5.000,00 динара, а максимални износи подстицаја по кориснику је 130.000,00 динара што процентуално износи 60%.,висина подстицаја се израчунава без ПДВ-а . На основу директних трошкова куповине сатних основа подстицај износи 50% од вредности сатних основа, а максимални износ инвестиције је 15.000,00 динара по кориснику.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева
2	Површина под новим вишегодишњим засадима
3	Број пластеника
4	Број ново набављене механизације
5	Број кошница

2.1.12. Административна процедура: Подстицаји за инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава одобраваће се путем конкурса. Конкурс расписује Градоначелник града Прокупља у складу са Програмом мере за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за 2024. годину. Конкурсом ће се детаљније дефинисати услови, прихватљиви трошкови, потребна документација и време трајања конкурса. Конкурси ће се објављивати путем штампаних и електронских медија. Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета града Прокупља, спроводи се на следећи начин: подносилац захтева је у обавези да уз захтев за одобрење подстицаја достави потписану изјаву, под моралном, кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користи и да неће користити бесповратна средства у другим јавним фондовима. Пријем захтева о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинства се подноси Комисији за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Прокупља у складу са конкурсним условима. Детаљне административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени, вршиће се теренски обилазак газдинстава потенцијалних корисника ради утврђивања испуњења предуслова за поједине инвестиције.Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава доноси Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Прокупља

.Средства ће се одобравати корисницима који испуњавају услове на основу утврђене ранг листе у складу са дефинисаним критеријумима селекције. У случају да два захтева имају исти број бодова за рангирање, предност ће имати захтев који је раније примљен. У случају да нема довољно средства за све рангиране захтеве за остваривање права на подстицаје, средства ће се одобравати на основу утврђене ранг листе до висине расположивих средстава, чиме се и повезују ове две измене као целина, у циљу бољег рангирања кандидата и приспелих захтева. Након реализације одобрених подстицајних средстава корисници се обавезују да наредних пет година неће отуђити механизацију садни материјал и опрему и да ће омогућити надлежној Комисији града Прокупља да записником верификује стање.

2.2. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.2.1. Образложење: Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему и технологију у циљу додавања вредности кроз прераду као и увођење и сертификацију система квалитета хране. Мера локалног програма Економске активности у смислу додавања вредности пољопривредним производима као и увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима повезана је са мером Националног програма руралног развоја од 2014. до 2024. године и Стратегијом развоја Нишавског, Пиротског и Топличког округа из 2013.године.

2.2.2. Циљеви мере: Општи циљеви мере су подизање квалитета примарних и прерађених пољопривредних производа и заштита здравља људи, повећање конкурентности производа стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, а специфични циљеви су повећање обима производње и повећање броја пољопривредних газдинстава који се укључују у регистровање шеме квалитета.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није применљиво.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица – носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Да корисник има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и са пребивалиштем и производњом на територији града Прокупља; Изјава да за инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, у случају закупа земљишта, уговор о закупу мора бити у трајању најмање 5 година од дана расписивања конкурса.

2.2.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријум за инвестицију у оквиру подршке прераде на газдинству – 304.5 по секторима су Прерада воћа, поврћа и грожђа и маркетинг - прихватљиви корисници су регистрована пољопривредна газдинства и налазе се у активном статусу уколико имају заснован одређен вид производње на пољопривредном газдинству: производњу на минимум 0,30 ха воћа и 0.10 ха грожђа. За инвестицију 304.5.3.5 Набавка опреме за производњу вина, ракија и других алкохолних пића, као и опреме за дегустационе сале Право на подршку имају сва регистрована пољопривредна газдинства која обављају пољопривредну производњу вина, ракија и других алкохолних пића за сопствене потребе и код којих је предмет подстицаја инвестиција на територији града Прокупља.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.5.3.5	Набавка опреме за производњу вина, ракија и других алкохолних пића, као и опреме за дегустационе сале

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Подносилац захтева је лице млађе од 40 година.		20
2	Подносилац захтева је лице од 41-65 година.		10
3	Подносилац захтева је лице старије од 66 година		5
4	Подносилац захтева је незапослен, пољопривреда је основна делатност		10
5	Подносилац захтева је особа женског пола		15
6	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја (број година коришћења средстава), 3 и више година.		0
7	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја (број година коришћења средстава), није био.		15
8	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја (број година коришћења средстава), 1 годину.		10
9	Подносилац захтева је предходних година био корисник подстицаја (број година коришћења средстава), 2 године.		5
10	Подносилац захтева живи у сеоском подручју (сеоске месне заједнице)		10
11	Подносилац захтева обрађује површину од 1-3 ха.		5
12	Подносилац захтева обрађује површину преко 4 ха.		10

2.2.10. Интензитет помоћи: За набавку опреме за производњу вина, ракија и других алкохолних пића, као и опреме за дегустационе сале износ подстицаја 60% на износ инвестиције без ПДВ-а, минимални износ 5.000,00 динара, а максимални износ до 130.000,00 динара по кориснику.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева

2.2.12. Административна процедура: Подстицаји за инвестиције у Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима одобраваће се путем конкурса. Конкурс расписује Градоначелник града Прокупља у складу са Програмом мере за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за 2024. годину. Конкурсом ће се детаљније дефинисати прихватљиви трошкови, потребна документација, услови коришћења подстицајних средстава, време трајања конкурса. Конкурси ће се објављивати путем штампаних и електронских медија. Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета града Прокупља, спроводи се на следећи начин: подносилац захтева је у обавези да уз захтев за одобрење подстицаја достави потписану изјаву, под моралном, кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користи и да неће користити бесповратна средства у другим јавним фондовима. Пријем захтева о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције у Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима подноси се Комисији за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Прокупља у складу са конкурсним условима. Детаљне

административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је захтев потпун, благовремен и да ли су услови за одобравање захтева испуњени, вршиће се теренски обилазак газдинстава потенцијалних корисника ради утврђивања испуњења предуслова за поједине инвестиције. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава доноси Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде града Прокупља. Средства ће се одобравати корисницима који испуњавају услове на основу утврђене ранг листе у складу са дефинисаним критеријумима селекције. У случају да два захтева имају исти број бодова за рангирање, предност ће имати захтев који је раније примљен. У случају да нема довољно средстава за све рангиране захтеве за остваривање права на подстицаје, средства ће се одобравати на основу утврђене ранг листе до висине расположивих средстава, чиме се и повезују ове две измене као целина, у циљу бољег рангирања кандидата и приспелих захтева. Након реализације одобрених подстицајних средстава корисници се обавезују да наредних пет година неће отуђити опрему и да ће омогућити надлежној Комисији града Прокупља да записником верификује стање.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Топличка област	рзс*
Град или општина	град	рзс*
Површина	759	рзс*
Број насеља	107	рзс*
Број катастарских општина	104	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	42 насеља	
Демографски показатељи		
Број становника	44.419	рзс**
Број домаћинстава	15.119	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	64	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	91.58	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	15,06%	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	18,72%	рзс**
Просечна старост	42,3	рзс*
Индекс старења	135,8	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	без школске спреме -1.729;са непотпуним основним образовањем -4.437	рзс*
Основно образовање (%)	8.581	рзс*
Средње образовање (%)	17.777	рзс*
Више и високо образовање (%)	више - 2.302 , високо - 2.700	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	43%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	брдско-планинско подручје	Интерни

Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	гајњача, гајњаче у оподзољавању, гајњача скелетондна, смонице делувијални наноси, алувијални наноси рендземе и др. Земљиште по бонитетској вредности креће се од прве 1%, друге 5,8%, треће 17%, четврте 24%, пете 20% од пете до осме класе 32%.	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	24,14	Интерни
Средња годишња температура (oC)	21,7	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	река Топлица I реда која припада водном подручју „Морава“ Ниш, и 23 реке и потока II реда, подземне воде.	Интерни
Површина под шумом (ha)	35.485	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	41%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	у шуми - 4,22, ван шуме -3,89	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	36.967 m ³	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	5.548	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	број ПГ -3.874	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	број ПГ -3.843	
- правна лица и предузетници (%)	Предузетници: број ПГ -11; Пољопривредна газдинства са статусом правног лица -2	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	17.789	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	72,23%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	оранице и баште -7.527 ха, воћњаци -4 565 ха, виногради -173 ха, ливаде и пашњаци 5.330 ха окућнице - 191 ха, расадници - 2 ха, остало -2 ха.	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	жита-5.615ха, индустријско биље-6 ха, поврће -60ха, крмно биље-1.479 ха, угар-218 ха, махунарке -73ха.	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	5.531 ха	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	-	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	-	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	232	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	-	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	118 ха	рзс***

Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	2.207,9302	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	405,3379	Интерни
- физичка лица (%)	физичка лица која плаћају закупнину 14 - 200,3678 ха .	Интерни
- правна лица (%)	правна лица која плаћају закупнину 2- 68,0567 ха, правна лица без накнаде 4-129,2796 ха	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	говеда -4.020 ; свиње -10.465; овце -5.642 ; козе 1.454; живина -69.349; кошница пчела 5.104.	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	6.289 трактора ; 126 комбајна 13.486 прикључних машина	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	Објекти за смештај пољопривредних машина и опреме - 3.300 ; кошеви за кукуруз – 3.638; амбари – 3.386; силоси – 6; објекти за смештај стоке: говеда – 3.237, свиња – 3.580, кокошака носиља – 3.065 остала стока – 805.	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	хладњача -7; сушара-5; стакленик -1; пластеника -117; Објекти за силажу - 49.	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	Употребљено на површини ха : минерална ђубрива 9.898 ха; Чврсти стајњак 1. 853 ха; Течни стајњак и осока 126 ха; Средства за заштиту биља 8.965 ха.	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	12.524	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	99,13%; 0,86%	рзс***
Годишње радне јединице (број)	4.857	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	1 задруга и 5 удружења	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	13.500 т пшенице, 20.300 т кукуруза, 2.500 т јечма, 21.300 т шљива, 6.700 т вишње и преко 10.000 т другог воћа	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	1.700т меса	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	Савремени коловоз -239,562; укупно 362,832; Државни путеви I реда : свега 31,252 и савремени коловоз 31,252; Државни путеви II реда : савремени коловоз 85,31 , свега 112,58 ; Општински путеви : савремени коловоз 123,0 , свега 219,0	рзс*

Поште и телефонски претплатници (број)	Поште - 10 ; Телефонски преплатници - 13.915; Пакети хиљ.-2.Писмоносне пошиљке хиљ.- 561	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	9.600	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	8.560	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	1.629 хиљ.м ³	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	-	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	-	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	-	рзс*
Број становника на једног лекара	61	рзс*
Број корисника социјалне заштите	258	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	4.588	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	278	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	-	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	-	ПССС

МП.

Број: 06-90/24-02
Дана: 01.10.2024

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ГРАДА ПРОКУПЉА
Дејан Лазић